nunc est tempus acceptabile, nunc dies salutis: perstemus in Dei amore, resistamus animo æquo & forti, quemadmodum præcepit nobis Deus: manus nostras non ad vlciscendos persecutores, sed ad Deum precandum, eiq; gratias agendum erigamus: quòd nobis concesserit, vt ad horam hanc venire poterimus, quo partem & sortem cum omnibus ijs, qui sanctitate præditi sunt, assequamur. Supplices ab illo postulemus, quod martyrum primus celeberrimus Stephanus, cùm lapidibus obrueretur, à Deo petiuit, dicentes & nos: Domine Iesu Christe, accipe spiritus seruorum tuorum, quos in manus tuas commendamus.

Actor. 7.

Orat S. Andreas pro ipsos inuocaturis

X. Cùm verò in medio ipsorum constitisset, manibus atque oculis in cælum erectis, Deum orauit, hæc dicens: Domine Deus, qui magnus es & omnipotens, accipe mei peccatoris & indigni serui tui preces, eorumque omnium, qui mecum sunt, & fidem tuam immobilem seruauerunt: omnibusque his, qui necessitatis tempore nostra, qui sumus indigni, nomina inuocauerint, præsta petitiones illas, quæ ad salutem pertinent; quique ad locum hunc confugerint, eos protege, & à malo ac necessitate libera, largiens ipsis sanitatem animæ & corporis: & quo loco humilis sanguis noster effusus fuerit, fiat illic curationum fons, & spirituum impurorum redargutio ac liberatio, vt terribilis & sancti, benedictique nominis tui, vnigeniti etiam Filij tui Christi Dei nostri sanctissimi, & vitam dantis Spiritus sancti gloria celebretur in sæcula sæculorum, Amen. Completis his precibus, adstiterunt statim persecutores, feris immitibus crudeliores. Ipsi verò, tanquam agni simplices ad immolandum ducti, mansuete & leniter seipsos illorum manibus tradiderunt, communem omnium Dominum imitantes.

Cæduntur sancti martyres

Nota rem mirandam.

XI. PROFANI igitur illi & nefarij persecutores, ferociter & cum quodam (vtità dicam) dentium stridore ac fremitu irruentes, strictis gladijs beatissimos viros interfecerunt, & illorum multo sanguine præterlabentem fluuium impleuerunt. Statim autem, quemadmodum sanctus martyr precibus suis postulauerat, locus, in quem venerandus sanguis ille defluxerat, fons quidam effectus est, omnigenarum ægrotationum sanitatem afferens: qui fons ad hodiernum vsque diem gratijs redundat, & curationem singulis accommodatam largitur. Quamobrem non ad eos solùm, qui propè, & in eo loco ac finitima regione sunt: sed ad ipsos etiam, qui longè absunt, & ab illis locis multum distant, huius viri sancti fama celeriter peruenit: quæ facit, vt omnes tam parui, quàm mediocres & summi viri, concursu magno illuc proficiscantur, & miracula, quæ illic fiunt, gloriosè celebrent. Cursum igitur martyrij sui beatissimus Andreas cum tota sua forti & à Deo electa phalange perfecit decimono die mensis Augusti, die Dominica, hora secunda.

Reliquiæ eorum reuerenter habentur.

XII. PETRVS verò, Tarsensis vrbis Episcopus, qui diuino baptismatis lauacro eum purgauit, Nonnus Episcopus Beræensium, Theodulus & Synesius Diaconi, Marinus & Nicolaus, Eusebius & Lamyrion Lectores, cum Andreas ipse, & ij qui cum eo erant, certamen perpessuri essent, è longinquo sequebantur, cupientes eorum finem cognoscere, quem & cognouerunt, communem, inquam, illorum omnium in Domino consummationem: quorum & venerandas reliquias reposuerunt, congruentem venerationem adhibentes. Viderunt & fontem illum venerandum, & multorum miraculorum effectorem, ex iusti & magni martyris defluente sanguine scaturientem: qui fons cùm primum scaturijt, repente curationum gratiam emisit: statim enim vnum ex Lectoribus, quos diximus, Lamyrionem, à spiritu quodam prauo & impuro perturbatum, neque ad illum vsque diem liberatum, inprimis curauit, qui cum alijs Lectoribus sanus rediit. Idcirco illi Deum hymnis celebrarunt, qui verè in sanctis suis gloriosus efficitur. Cæterum in Ciliciam amplius redire noluerunt, quoniam Petrum Tarsensis vrbis Episcopum, qui martyrem Andream cum socijs, vt dictum est, baptismate purgauerat, Seleucus capere studebat. Abiérunt igitur, diuina prouidentia ducti, in Isauriam, laudantes, simul & benedicentes Domino Iesu Christo: Cum quo patri simul & sancto spiritui sit gloria nunc & semper, & in sæcula sæculorum, Amen.

An. 606.

VITA S. BERTVLPHI ABBATIS BOBIENSIS,

AVTORE IONA ILLO, QVI ETIAM VITAM S. COLVMBANI Abbatis conscripsit: sed stylum F. Laur. Surius ferè mutauit in gratiam Lectoris.

AVG. 19.

I. QVAM præclara sint monimenta iustorum, per temporum vicissitudines docti homines studuêre, ad posteritatis notitiam perferre. Ità ergò & nos, quæ nostris sunt gesta temporibus, nequaquam debemus silentio premere, & negligentia atque desidia prætermittere. Sicut enim nobis præcedentium exempla, vberiora adferunt religionis studia & incitamenta: ita ijs, qui post nos futuri sunt, eorum patrum, qui nostra ætate fuere, res gestæ ad consectandas virtutes calcar addent. Et nos quidem dum alijs imitanda proponimus, nobis quoque crebro commemoranda apponimus. Quis igitur quantusq; fuerit venerabilis Bertulphus, Bobiensis cœnobij Abbas, non debemus committere, vt taciti præteriisse videamur. Et primò quidem dicendum est, qualis eius fuerit in sæculo conuersatio. Genere sanè nobilis fuit, at tamen gentilis, sanguine coniunctus beato Arnulpho Metensi Episcopo: quem cùm post mundi huius honores, pompasque & insulas, ad religionis cultum & studia anhelare conspiceret, conatus est etiam ipse, calcatis rebus caducis & terrenis, cælestibus inhiare. Posthabito itaque patre, neglecto natali solo, spretis sæculi pompis, conuenienter voci Euangelicæ, amissis omnibus suis facultatibus nudus, crucem tulit suam, seque sibimetipsi abnegando, secutus est Christum, adiungens se ad eum, quem diximus, Arnulphum præsulem.

Genus S. Bertulphi.

Matth. 10. Luc. 7.

Fit monachus Luxouiensis.

II. CVM autem apud eum aliquandiu mansisset, ad venerabilem virum Eustasium Luxouiêsem Abbatem se contulit, atque illic monasticæ regulæ & religioni subditus diu permansit, omnibus charus & gratus. Adueniente autem eò beato Attala ex Ausoniæ partibus, cum bona pace & voluntate venerabilis Eustasij, ei se adiunxit. Erat enim ei cum Eustasio cor vnum & anima vna, nec quicquam discordiæ intercessit, vt qui sibi mutuo subiecti essent.

Abit ad monasterium Bobiense.

Abiit ergò cum venerabili Attala, Ausoniæque finibus receptus, in Bobiensi cœnobio sub eius obedientia permansit. Cùm autem rerum omnium conditor beatum patrem Attalam ex his sæculi ærumnis ad cælestia regna euexisset, omnis concio monachorum, vocibus animisque coniunctis, paterni honoris successorem Bertulphum acclamauit, quippe qui annis tredecim, omni studio & diligentia plebem salutaribus monitis instituere non omisisset.

Fit Abbas.

III. SED hic memoriæ tradendum est, quid hisce annis ille fecerit. Cùm enim bonitate, disciplina & scientia instructus, optimis moribus plebem imbueret, antiquus serpens mentem eius cœpit rebus aduersis infestare. Excitauit nequendam, *Procum nomine, Cleronensis vrbis pontificem, vt aduersùs eum primates linguis, pontifices verò prauis muneribus commoueret. Cùmq; is iunctum sibi gauderet Regem, illum adijt animo persuadendi, quod optabat. Regnabat enim eo tempore *Auriouualdus Longobardus. Sed cùm nihil aliud à Rege responsi tulisset, nisi vt Ecclesiastico iure probaret, cœnobia procul ab vrbibus posita, Episcoporum debere parêre dominio, ille omnes, quos potuit, in suam sententiam petraxit.

* *Proclum.*

* *Arioaldus*

CVMQVE

IV. CVMQVE hæc agerentur, quidam ex aula Bertulpho indicauit, quid rerum gereretur. Misit ergò Bertulphus quosdam ad Regem explorandi causa, quibus Auriouualdus Rex ait: Non est meum, sacerdotum causas discernere, sed synodalis examinatio ad purum debet cuncta excutere. Illis sciscitantibus, num Episcoporum velit fauere consilijs, ita respondit: Nequaquam ego illis fauebo, qui Dei famulo vellent creare molestias. Cernens ergò Bertulphus ira egere, quanuis barbarum & Arrianæ sectæ addictum, regem, poscit vt publico supplemento fultus, Romam ad sedem Apostolicam peruenire queat. Nota respõsum quamuis barbari regis.

V. REGIO igitur subsidio Romam veniens Bertulphus Abbas, cuius obsequio ego interfui, Honorium Papam accessit: cumque ei causam aduentus sui patefecisset, ille deindustria quærit, quæ sit regularis consuetudinis disciplina. Postquam ille omnia alacri animo Pontifici explicauit, placuit beato Honorio, vt regularis series religionisq; cultus, humilitatis indicia teneret. Porrò aliquandiu quotidianis colloquiis Bertulphum roborare nitebatur, vt cœpti itineris laborem non abijceret, & Arrianæ pestis perfidiam Euangelico mucrone feriret. Erat enim venerabilis præsul Honorius sagax animo, vigens consilio, doctrina clarus, comitate & humilitate pollens: lætabaturque è gentibus socium se inuenisse, qui suauis esset eloquio: nec prorsus ferrè sustinuit, vt citò ab eius consortio separaretur. Cùm autem æstus vehemens longa quiescendi spatia præberet, optatum illi munus impertijt, priuilegijs sedis Apostolicæ eum afficiens, ne quis Episcoporum in eius monasterio quodlibet sibi dominij ius vendicaret. Illud peroptatum munus adepti, ad nostros remeare studuimus. Vbi autem confecto itineris spatio, Tuscana arua & Appennina rura attigimus, & prope castrum Bismantum venimus, tanta vis febrium Bertulphum oppressit, vt omninò moriturus crederetur. Æger enim ab Vrbe excesserat. Omnes itaque mœror occupauit, non tam ob iter prolixum, quàm laborem ægroti patris: nullaque nobis de eius sospitate spe relicta, tenso tentorio in locis asperis, admodum nos premente tristitia, commorati sumus. Erat tum Vigilia passionis beatorum Petri & Pauli Apostolorum. Venit ad Papam Honorium. Honorijpa encomium. Bobiense cœnobium eximitur. Incidit in grauissimã febrim sanctus Bertulphus.

VI. ATRA inde noctè irruente, ille inter ignes febrium me accersiuit, curque mens curis dedita esset, sciscitatus est. Me autem respondente, omnia iam rectè esse constituta, ille ait: Et tu hic apud stratum meum tota nocte, donec illucescat, excubato. Me igitur vsque ad intempestam noctem vigilantem tantus sopor oppressit, vt sursum caput attollere non valerem: omnesque qui circa tentorium ad sarcinas vel equos excubabant simili sunt sopore correpti. In tanto igitur omnium silentio beatus Apostolorum princeps Petrus aduenit, & supra stratum ægri patris stans, Surge, inquit, & sospes abi ad sodales. Illo inquirente, quis esset, Petrum se esse respondit, cuius tum sacra toto orbe solennia celebrarentur. His dictis, abscessit. At Bertulphus timore perculsus, anxio & trepido corde sciscitabatur, quid rei esset, putabat enim & audiuisse me vocem, & visionem vidisse. Vt autem comperit me nihil neque vidisse, neque audiisse. Non cernis, inquit, fuluam lucem, qua Petrus Apostolus proficiscitur? Me respondente, nequaquam eam me videre, siluit. Tum verò ego animi dubius, quid rei secum versaret, vix tandem precibus obtinere potui, vt mihi panderet veritatem: quam ille planè reticuisset, si me audiuisse & vidisse nouisset. Sacra Apostolorũ solennitas toto orbe celebratur.

VII. CVM quodam tempore, expleto psallendi officio, vnà cum fratribus hora diei secunda è beati Petri ecclesia egrederetur, obuium habuit hominem, Viatorem nomine, dæmonis rabie plenum. Eo viso, sublatis ad cælum oculis, conditorem rogauit, vt suis votis faueret, hominemque plenum malo dæmone, flexus precibus suis curaret. Exaudiuit precantem Dominus, & vis rabida dæmonis profligata est, nec prorsus ausus est satan Dei imaginem contaminare: sed miserabiliter hominem discerpens, fugit ab eo. Protinus autem salus consecuta est, & homo sospes ab ecclesia cum fratribus egressus, permauensque incolumis, gratias persoluit creatori, quod famulo suo tam facilè fauendo, eiusq; orationibus obtemperando, ipsius abstulisset cruciatus. Interiecto inde tempore, alius sæua dæmonis infestatione vexatus infantulus, (Dominicus is dicebatur, filius Vrbani cuiusdam) ad eum salutis causa productus est. Diu ergò ille dæmonem increpans, coëgit ab homine exire. Dæmoniacum purgat. Item aliud.

VIII. ALIO tempore quidam multa lepra perfusus, qui nulla vnquam medicorum opera se salutem consecuturum speraret, ad venerabilem virum Bertulphum venit, orans, vt precibus ipsius posset Dei misericordiam experiri. Eum vt aspexit vir fiducia plenus, indoluit hominem tam graui vltioni subiacere: imperauitque, vt apud ipsum donec curatus esset, permaneret. Itaque mens virtutum conscia, cælos penetrans, suis precibus conditorem omnium excitauit: peractoque biduano ieiunio, oleo perfudit lepra obsitum: moxque didicere membra post viscerum putredinem redire ad sanitatem, pristinumq; recuperare decorem. Itaque nanque sanus ille effectus est, vt nec vestigium lepræ in eius corpore appareret. Sic nimirum præpotens Deus propenso fauore opitulatur famulis suis, vt multo virtutum vigore roborati, calcent fluxa & labentia, semperq; suspirent ad cælestia. Sanat leprosum.

IX. PLEROSQVE verò monachos itidem experti sumus virtutes patrare, putamusq; nos facturos operæ precium, si ex ijs nonnullas his interseramus. Cum tempore quodam Blidulphus presbyter ab Attala Ticinum missus esset, & in medio eius vrbis via ambularet, obuium habuit Ariouualdum, Ducem Longobardorum, hominem genere nobilissimum, Agilulphi genetum, Adulualdi cognatum, sectæ Arrianæ studiosum, qui post Adulualdi obitum regnum Longobardorum obtinuit. Is ergò vt vidit Blidulphum, De Columbani, inquit, monachis est iste, qui nobis salutantibus non dignaturità, vt par est, respondere. Cumque iam haud procul abesset, irridiculè salutauit eum. Respondit Blidulphus: Precarer equidem salutem tibi, nisi tu seductoribus tuis & doctrinis à veritate alienis faueres: diceresque eos sacerdotes, qui per mendacium hoc sibi nomen vsurpant. Præstaret verò, ineffabilem Trinitatem in vna Deitate confiteri: non tres potestates, sed tres personas: nec vnam trium nominum personam, sed tres in vnitate patris & filij & Spiritus sancti personas, vna potestate, voluntate, essentia. Hæc ille paulispet audiens, & inde progrediens, querebatur se non habere eius crudelitatis administros, qui cæca noctis caligine reuertentem illum monachum fustibus vel sudibus cæsum enecarent. Tum vero vnus cæteris vesanior, ait se ad id facinus perpetrandum paratum, modo ipse iubeat. At ille: Si hoc, inquit, feceris, postera luce ego te muneribus afficiam. Progreditur ergo, & alium sui similem adiungit sibi sceleris socium, viamque petris impeditam in tenebris obsidet. Remeat inde per eandem viam monachus & presbyter, reuertens à cœna; ad quam à quodam Christiano inuitatus fuerat, & nec opinato in satellites incidit, percussusque interijt, cerebro & omni corporis compage fustibus & sudibus conuulsa, nec tamen vllo è populo id sentiente. Erat enim abditus locus, nec clamare ille poterat, & loco & ictibus præpeditus. Diu ergo exanime, vt putabant, cadauer cædentes, memorato illi sceleris authori patratum facinus nunciant. Cumque Iustus presbyter, qui Blidulphum inuitauerat, euentum rei nesciens, timeret nè in Arrianorum manus ille incideret, arrepto baculo & pane, abit post eum, reperitque iacentem, & tanquam somno pressum excitare conatur. Tum ille tanquam è lecto surgit incolumis, vix plagarum vestigijs apparentibus: abeuntque pariter ad hospitium: vbi inquirenti Iusto, quid ei accidisset, respondit nihil sibi vnquàm euenisse suauius, nec dulciori somno se potitum esse. Illo rursus interrogante, num quos sentiat membrorum dolores, respondet se nunquam rectius habuisse, prorsusque nescite quippiam ipsi aduersi accidisse. Expeditis inde rebus necessarijs, ad monasterium redijt. Porro is, qui se vltro ad hoc designandum facinus obtulerat, mox post discessum monachi à Ticino, arripitur à dæmonio, & diuersarum pœnarum incendijs flagellatur. Facinus quoque suum exitiabiliter confitetur, clamatque ad omnes. Si quis aliquid eiusmodi, quale ego feci, Bobiensibus monachis intulerit, pari vltione plectatur: & qui Arrianorum persuasionibus fidem commodat, Blidulphus presbyter & monachus. Præclara Blidulphi de Trinitate fides. Dire cæditur Blidulphus. Diuinitus mire curatus. Vltio diuina in eius percussores.

talem iusti iudicis iram experiatur. Id vbi conspexit miser * Ariouualdus, puta flagitium illud diuinitus manifestatum, confusus & metuens, ne quid simile ipsi accideret, illum, qui tam dirè torquebatur, cum socijs ad beatum Attalam misit, orans pro se, vt admissum crimen condonet, affirmansque se paratissimum ad præstanda illis officia, si eius dona recipere velint. Videns autem beatus Attala membri sui iniurias diuinitus vltas, rogat vt cuncti pro pestifero orent, vt vis aduersæ potestatis à misero homine pellatur. Porrò impij hæretici munera nunquam se acceptum respondet. Cunctorum ergò orationibus Dominus placatus, ad tempus homini pepercit. Statim enim reualescens, sospes abiit, attamen lucis vsura non diu fruiturus. Nam sedens in hospitio suo, cùm ab aliis obiurgaretur, quod id fecisset, insultantis voce respondit: Etsi verò id sponte fecissem, quid tum postea? Mox correptus febrium ardoribus, inter pœnas incendij & calamitates vita priuatus est. Eum sanè haud quaquam iuxta aliorum sepulcra humare ausi fuêre, sed procul ab hominibus in quodam loco omnium oculis exposito, vt prætereuntes dicerent: Hic iacet ille miser, qui in Bobienses monachos sua pertulantia crudelitatem exercuit.

* Tertonia.

Meroueus monachus non potest submergi.

Puniuntur diuinitus eius persecutores.

EODEM tempore alius monachus, Meroueus nomine, à beato Attala* Dertonam vrbem missus, & causa eius negotij, propter quod venerat, longius ab vrbe progressus, ad quandam villam Yræ fluuio adiacentem accessit: vbi fanum quoddam arboribus consitum videns, allatum ignem ei admouit, congestis in modum pyræ lignis. Id verò cernentes fani cultores, Meroueum apprehensum, diuque fustibus cæsum & ictibus contusum, in flumen illud demergere conantur. Sed vnda monachum non ausa fuit suscipere, licet ille eius rei, quam gesserat, nomine mori paratus esset. Cernentes ergò illi non posse eum mergi, quem Domini clementia seruaret, manè inter se communicato consilio, super vndas eum prosternunt, materiamque super eum coaceruant, vt immani pondere deprimeretur. Cumque id scelus se iam confecisse putarent, relicto, vt putabant, cadauere, ad litus redeunt. Illis abeuntibus, Meroueus nihil molestiæ sentiens, incolumis à fluuio surgit, diruptis nexibus, sospes Dertonam ingreditur, ac postea ad monasterium redit. Eccè autem repentè diuina vltio in eius aduersarios animaduertit. Quotquot enim in eo fuêre contubernio, diuersis sunt calamitatibus affecti: alij cæcitate, alij ignis adustione, quidam publica contractione, plerique omnium membrorum debilitate: ità vt diuersi diuersas sentirent pœnas. At vbi compererunt Meroueum sospitem ad Bobiense monasterium reuertisse, quidam ex ijs eò adducti sunt: & perpaucis quidem pœnitentiæ medicina remedium attulit, reliqui omnes ea vltione periêre. X.

Agibodo reuelatur futura ipsi* beatitudo.

ITA sanè mirificum famulis suis Deus munus impertit, cùm post damna corporis, & post irrogatas iniurias, & in præsenti vita adiutorio suo eos roborat, & in futura post certamina coronando glorificat, quos hic propter nomen suum illatam iniuriam sponte excipere sentit. Vidimus nos in eodem Bobiensi monasterio etiam aliorum monachorum felicem vitam, felicioremq; exitum, qui multa virtutum de se exempla præbuêre, è quibus nos aliqua saltem referemus, vt viuentibus, eorumque vitam imitari cupientibus, vberior adhortatio accedat. Monachus quidam, Agibodus nomine, qui beati Attalæ tempore monialium monasterium gubernarat, in extremis angoribus positus, sui exitus expectabat horam. Cumque iam fratres adstarent, qui animæ è mundo emigranti suprema officia persoluerent, atque de more ad psallendi munus sese præpararent: elapsa è corpore anima, vidit æternam lucem sibi paratam, solemque miro fulgore micantem. Cum autem ea visione stuperet, diceretque se nunquam talem solem vidisse, vel claritatem, quæ ei posset æquiparari, vnus è cælicolis accedens, sciscitatur quid sic attonita intueatur. Illa respondet: Solem micantem se intueri, cui nunquam alium similem viderit. Ait cælicola: Noueris te hodie venturam ad nos, & in hac admirabili luce habitaturam, septiesque vincente Solis lumen, iustorum choris inserendam. Reuersa igitur, vale dic fratrum collegio, atque ità porro redibis ad nos. Reuersa igitur anima in corpus, Agibodus fratribus vltimum vale dixit. Quodam autem è fratribus percontante, quandiu in eo ancipiti exitu moratus esset, ei indicauit quid vidisset, & quanta ipsi esset claritas promissa, quodque eadem hora obiturus sit, postquam viaticum percepetit, & fratribus valedixerit. Sumpto inde sacratissimo Domini corpore, omnibus osculo præbito, orat vt charitatis officia corpori impendant. Itaque promissionem cælestem mox finis prosecutus est, felicemque obtinuit exitum, magno sui desiderio superstitibus derelicto. Hunc enim sanctorum remunerator posteris voluit exemplo esse, vt qui eius coronam ante exitum promissam cognouissent, eius puritatis & religionis in omnibus imitatores se præberent. Fuerat is à puero sub disciplina regulari eruditus, sub Columbano à seculo conuersus, simplex, & omni bonitate inter fratres conspicuus, obedientia & religione pollens, denique iuxta Pauli sententiam, malitia omninò parvulus. Quid enim sibi vult, quòd clementissimus Deus exeunti de mundo monstrare voluit, qualis posteà futurus esset, nisi vt ostendat eos, qui simili simplicitate viuant, & obedientiæ ac mortificationi voluntarie subijciantur, similem expectare remunerationem, & æterni luminis esse claritate potituros? XI.

Virtutes Agibodi monachi

1. Cor. 14.

Theodaldi monachi beatus obitus.

Psal. 83.

VIDIMVS & alium, huic obedientia, pietate & mansuetudine similem Thedoaldum, feliciter ex hac vita abeuntem, & summa animi exultatione ad æterna gaudia properantem. Cùm enim lætus in suo strato decumberet, rogat vt fratres omnes ad ipsum veniant; ijsque omnibus supremum vale dicens, se eadem hora ait è corpore egressurum. Qua autem ratione exitum suum cognouerit, nobis haud quaquam voluit indicare. Cumque iam omnibus valedixisset, viaticum poposcit. Quo accepto, antiphonam ipse imposuit, ita dicens: Ibunt sancti de virtute in virtutem, videbitur Deus deorum in Sion. Absolutaque antiphonæ melodia, lætus & summa hilaritate refertus, animam reddidit creatori: vt nobis, qui præsentes eramus, aperte liceret intelligere, eum de gloria cælesti & promisso præmio vsq; adeò exultasse. XII.

Anatem Baudacharius monachus reficit 30. fratres.

ALIVS monachus sub Abbate Bertulpho, nomine Baudacharius, cùm tempore vindemiæ deputatus esset vineæ custodiendæ, ne ea ab auibus & bestijs aliqua iniuria vel detrimento afficeretur: euenit vt triginta fratres eiusdem vineæ tuendæ causa eò aduenirent. Ille ergò charitate plenus orat, vt illic post laborem fessa membra reficiant, cùm nihil aliud haberet, quàm parùm panis, quem in suos vsus secum attulerat. Obiurgante autem eum Præposito, dicenteque ne quid tale attentaret, quandoquidem panes conficere non posset: ille ait: Largæ mecum dapes sunt, quibus possint etiam plures satiari. Præposito sciscitante, quænam illæ sint dapes, respondet anatem sibi à Domino datam. Tum verò Præpositus: Fac, inquit, sicut dixisti. Diuisit itaq; anatem triginta fratribus, atque adeò illi exatiati sunt, vt dicerent se nunquam ità cibo expletos fuisse. Auxit enim fides, quod dapibus deerat. XIII.

Vulpes ex vetito cibo edens, moritur.

LEOPARDVS quoq; monachus alio tempore vineæ tuendæ deputatus, inuenit vulpeculam botrum voratem: quam obiurgans, minis intentatis iussit, ne amplius vineam attingeret. Sed cum ille abijisset, furax bestiola redijt ad carpendas vuas; quas vbi contra illius prohibitionem gustauit, hærente in ore cibo vetito, extincta est: moxque Leopardus monachus vineam studio circumiens, repetit vulpem mortuam, in ore prohibitos tenentem cibos. XIV.

ALIO tempore, eodem Leopardo cum Meroueo, cuius supra fecimus mentionem, septa vineæ ex Abbatis imperio defendente, arborem securi succiderunt, & ramis sepem densarunt. Dumque arborem totam ramis nudassent, inter se statuerunt humi prostrati Dominum rogare, vt ipse vires suppeditet, quibus possit arboris truncum integrum ad sepem absportare. Inde ab oratione surgentes, inuocato sanctissimo nomine omnipotentis Dei, truncum corripiunt, & in locum destinatum perferre conantur. Et ecce quem vix multi eò pertrahere potuissent, duo homines XV.

mines fide armati, leui motu portant. Posteà verò multi fratres simul collecti, eundem truncum mouere volentes, leuare nequibant: atque ita omnipotentis virtutem agnouerunt, quam duo illi fratres nulli indicare voluërunt, sed secreto alij alijs patefecerunt. At nos fortassis rodet quispiam & carpet, quòd hæc inserere hoc loco voluimus: sed nos tamen, quæ ad Dei gloriam faciunt, silere nequiuimus. Ille verò dijudicet, recipiendáne sint, vel reijcienda hæc Dei dona, qui talia non abnuit, nec abijcienda sentit, quæ fidei canon admittit. Truncũ iniãgẽtem duo fratres facile absportant.

DE S. MARIANO RECLVSO. EX DIVO GREGORIO TVRONENSI, DE GLORIA CONFESSORUM, cap. 81.

I. VIT in Termi termino Marianus eremita, cui non erat alter cibus, nisi poma agrestia: & si ei aliquoties à quibusdam mel delatum fuisset, aut si ipse reperire potuisset in syluis, hoc ei erat cibus. Qui cum plerunque visitaretur à plurimis, quodam tempore à quærentibus non poterat inueniri. Inuestigantes autem eum viri, qui venerant, deprehenso vestigio, inuenerunt locum, in quo flexo genu aquam hausit à fluuio: & exindè progressi reperiunt eum sub vna arbore malo iacentem mortuum. Vndè celebre ferebatur in populo, eum præcipitatum ex arbore, spiritum exhalasse: sed euidenter non est cognitum, quoniam à nullo refertur visum. Tunc viri, qui aduenerant, eleuantes eum, attulerunt ad vicum Euannensem. Quem ablutum, dignisq; indutum vestibus, sepelierunt in Ecclesia. Festa verò obitus eius per singulos celebrantes annos, atque conuenientes populi, crebrò ab infirmitatibus sanabantur. Augusti 19. Vide mirã sancti viri abstinentiam. Nota consuetudinem abluendi corpora mortuorũ.

II. QVIDAM autem de vicinis annonas diu infectas aqua, ac germine producto conflatas facto igne super vimina contexta coquere parat ad pocula facienda. Accedens autem vnus vicinorum eius, ait: Quid tu, ô homo, detineris in opere? An ignoras quòd solennitas est beati Mariani? Qui cum furore respondit: Putas, ô tu, qui hæc loqueris, quia homo elisus ex arbore propter compendia gulæ, angelorum sit relatus consortio, & vt sanctus debeat adorari? Melius est, crede mihi, opus necessarium in domo exercere, quam talem sanctum excolere. Quo dum ille audiens, discessit, & cum reliquis ad basilicam sancti abiit, relicto domi vicino in opere laborante. Nec mora flante vento apprehenditur domus incendio, exuritur omnis, nec quicquàm de substantia restat hominis. Exinde eleuati globi flammarum super hospitiola, quæ circumlocata erant, huius hominis aream, sepes, tuguriola vel porcorum, vel pecudum, ac reliqua quæ ad eum pertinebant, flamma percussit, nec quicquam remansit huic misero, quod non fuerit igni succensum. Quod si euenisse quis fortuitò putat, admiretur, quod nulli vicinorum circummanentium nocuit. Quid nunc agis, ô cruda rusticitas, quæ semper in Deum, & eius amicos murmuras, vt tibi exindè damnum acquiras? Disce ex hoc loco sanctos venerari, & illis non detrahere.

III. ALTERIVS autem hominis boues malitia furis abstulerat, qui apprehenso vestigio, & eo inter infusos aquà viarum tramites, ad profundas luti voragines perdito, ad sancti recurrit sepulcrum, fusaque oratione, dum de basilica fuisset egressus, aduertit hominem per aggerem publicum venientem, qui boues illos ante se cum caballo ex itinere lasso prosequens adducebat, errauerat enim à via, & quasi amens factus, in illam partem, de qua egressus fuerat, mente turbata redibat. Cognoscit vir ille boues, quos perdiderat, eosque recipiens, hominem absque calumnia redire permisit, quia cognouit hoc sibi per virtutem sancti Mariani præstitum, cùm in illa hora repererit perditũ, qua eius adiuit plenus fide sepulcrum. Quæ postquam gesta sunt, diligentiore cura confessorem Dei cœpit excolere Bituriga. Aliud miraculum.

DE S. LVDOVICO EPISCOPO TOLOSANO ET CONFESSORE, DIPLOMA IOHANNIS XXII. Pontificis Maximi. AN. 1280.

I. IOHANNES Episcopus, seruus seruorum Dei, venerabilibus fratribus, vniuersis Archiepiscopis & Episcopis, ac dilectis Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis & alijs ecclesiarum rectoribus per vniuersum orbem constitutis, salutem & Apostolicam benedictionem. Sol orriens mundo in altissimis Dei, Deus Dei filius, ex paterno vtero ante Luciferum genitus, Deus Verbum, qui rerum in principio fundans terram in sapientia, cælos prudentia stabiliuit: adornando cælos sideribus, germinantibus cunctis terram: quique in fine temporum pro humani generis salute nostram assumendo naturam, texit nube nostræ carnis fragilis semetipsum: nunc hora instante nouissima, illuminando per cuncta respiciens, opus produxit mirabile, charitate gloriæ suæ plenum, bonitatem suam monstrans magnificè, sponsamque suam sanctam matrem Ecclesiam reddens nouitate tam claræ sobolis lætabundam. Nam qui facit mirabilia magna solus, dilectum suum, confessorem eximium, beatum videlicet Ludouicum, puritate candidum, charitate feruida rubicundum, electum ex millibus, produxit nouiter vt exemplar præfulgidum, cunctis fidelibus imitandum, eius vitæ singularis excellentiam signis probans, & prodigiis coruscantibus, crebris miraculis manifestans. Augusti 19. *Prou. 3.* *Psal. 135.*

II. IGITVR lætentur cæli & exultet terra, iucundetur patiter totus orbis. Nam qui effulsit in templo, dum viueret, in medio nebulæ suæ carnis vt matutina stella ac luna plena solari lumine, veluti vt sol refulgens, in sua formosus stola, in virtute multa repentinè ad summa graditur, regalibus dignus aspectibus, vt candens lilium, ac odoris suauissimi rosa rubens. Huic cæli præstant hospitium: cæli ciues vt sibi conformem & comparem, ad suum hunc consortium admittunt in supernis: Christus hunc reficit, idem ipse prandium & conuiua. Hic felix sanctus ex regali prosapia, patre videlicet claræ memoriæ Carolo Rege Siciliæ: matre verò, charissima in Christo filia nostra, Maria Siciliæ Regina ex Hungaria, originem suam trahens, altum sui generis recusauit sapere, humilia semper diligens & amplectens. Sciebat nanque, quod excelsus Dominus, alta de longinquo prospiciens, humilia è vicino contemplatur. Quanquam autem singula præclara opera lucidæ vitæ suæ verbis paucis enarrari non possent, aliqua tamen de quamplurimis ad vtilitatem legentium referemus: vt ex his Deum patrem glorificent, & in his reperiant viuendi regulam, quam sequantur. *Eccle. 50.* Genus & parentes S. Ludouici. *Psal. 137.*

III. SANCTVS iste, sicut probatum est testimonijs fide dignis, in ætate existens tenera, sub magistri religiosa diligentia cum suis fratribus tenebatur. Ipse tamen ibi maturis intendendo moribus, sub tenello pectore gestare se senilem animum ostendebat. Ductus in Cataloniam, cum duobus è suis fratribus datus obses pro liberatione antè dicti Regis, tam feruenter dedicauit se studio, quod infra septennium, quo etiam ibi obses fuit, sub instructione fratrũ Minorum, quos secum habebat in socios, in primitiuis scientijs & sacra pagina sic profecit, quòd vir Dei pollens ingenio, Obses mittitur in Hispaniam. Multũ profecit in litteris.